

S o ē z

izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogom "Primorec" in "Gospodarski List" vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljan:

Vse leto	gld. 4·40;
Poletna	" 2·20;
Cetrt leta	" 1·10.

Za tuto dežele toliko več, kolikor je večja poštnina.

Delavec in drugim našim premožnim novim naročnikom naročamo zahvale, ako se oglaša pri upravnosti.

"Primorec" izhaja vsake 14 dni ob enem z ravnimi (za par) "Socialni" Številkami.

"Gospodarski List" izhaja in za prilaga vsak drugi in sedmi potek meseca. Kedje je v petek praznik, izdejati je v četrtek.

SOČA

(Izdaja za Gorico.)

Vabilo na naročbo.

"Soča" s prilogama
"Gospodarski List"
in
"Primorec"
stane:

za celo leto le gld. 4·40
za pol leta le " 2·20
za četrt leta le " 1·10.

"Gospodarski List" posebej naročen stane pri c. kr. kmeljski družbi v Gorici gld. 1·20

"Primorec", večji od nekdanje "Gorice", ki bo izhajal vsakih 14 dni, pa stal za posebne naročnike za celo leto po pošti ali na dom pošiljan le

80 kr.

Več o tem časopisu glej v drugem delu naslednjega članka.

"Primorec" se bo prodajal v tobakarnah v Gorici, Trstu in drugod po 2 kr. Številka.

Ako dobimo papir iste velikosti o pravem času, izde prva številka "Primorec" že prihodnji petek; ako ne dobimo papirja do onega časa, izde 14 dni pozneje.

K novemu letu

imamo sporočiti svojim čestitim naročnikom in čitateljem par prememb.

Začali so uroki, radi katerih smo morali dn. 31. oktobra 1889. dati svojemu časopisu pridevek "Nova". Ako bi bili takrat imeli pravnega svetovalca, kakoršen se nam je pozneje sam ponudil, ki bi nam bil pokazal pravo pot, ne bi bilo trebalo prisikati našemu listu znamenja "Nova", ko je v resnici ostala tudi po onem usodenem trenotku do danes vedno ista "Soča", kakoršna je zahajala med slovenski narod do 31. oktobra 1889. Naša "Nova" ostala je do danes prava nekdanja "Soča", pri katerej je ostalo staro uredništvo, staro upravnštvo in založništvo, ostali so staro naročniki in računi, ki se nepretrgoma vodijo do današnjih dñij. Ona "Soča" po 31. oktobru 1889., ki je pričela s št. 44, bila je pa do njene smrti v staro lupini povsem nov stvor pod novim uredništvom, novim založništvom; iskati je moralova novih naročnikov ter voditi povsem novo račune.

Ne bomo ponavljali znanih rečij, niti bomo govorili o krivicah, ki so se nam dogile v guhotrem in pravnem ziru; toda danes imamo priliko povedati, da k devetnajstemu letniku naše "Soče" ne spada onih devet številk, ki so izšle po takozvanem "razkolu" l. 1889. v staro lupini, marveč da oni naš letnik obstoji iz 43 št. "Soče" in 9 št. "Nova Soča". Dvajseti, edenindvajseti in dvaindvajseti tečaj "Soče" izhajal je l. 1890., 1891. in 1892. s pridevkom "Nova".

Ker pa dandanes ni več tistih okoliščin in urokov, vled katerih se je bila "Soča" razklašala v dve, in ker se naš list po ogromni večini imenuje brez pridevka "Nova" le s starim imenom "Soča", zato smo sklenili, da se vrnemo k svojemu nekdanjnemu imenu, ter z današnjo številko smo nastopili triindvajseti tečaj "Soče".

S tem korakom smo izbrisali vidne sledove takozvanemu razkolu na Goriskem, ki smo ga srečno prestali. Dal Bog, da bi se ne vrnil nikoli več!

Nasprotniki naši stegajo od vseh strani svoje poželjive prste po našej lepi zemlji ter sklepajo zarote proti našemu narodnemu obstanju. Njihova rovarstva in kavarstva so čedlja bujša, ker upajo, da prej ali slej morajo žagati. Šopirni Nemec hoče preko velikega slovenskega grobovja zgraditi svoj

germanski most do Adrije, vročkrvni Lah pa sanja o vzhodni laški meji ne ob Soči, marveč celo tam ob Savi. Naši ljubi laški somošči nje pa so te dni Gorico imenovali — capoluogo del Friuli (središče Furlanije.)

Naša skrb bodi, da vsi taki spletkarji delajo račun brez krčmarja. V to pa nam je potreba v prvi vrsti s loge, v drugi s loge in v tretji zopet s loge. Ako tudi je seunterje med nami kako navskrije, ki žalibog le prevečkrat izvirja iz osebnostnih povodov, treba je pozabiti na vse morebitne neprijetnosti, pozabiti na ono, kar nas loči, ter iskati vselej le ono — kar nas drži.

To so uroki, da hočemo tudi mi pozabiti na vse neprijetnosti in težave, katere smo doživelji tekom razkola, katerega smo drugače lahko veseli in tudi ponosni na njegov konečni izid. Zato smo pri svojem listu izbrisali častni znak prebtega razkola, kar naj bi dalo poved, da bi se povrnili pod naso zastavo k skupnem narodnemu delu vsi tisti rodoljubni rojaki naši, katere v svojih bojnih četah še vedno pogrešamo, ker so se odtegnili javnemu delovanju, ali pa hodijo svoja pota.

Mi vidimo nevarnosti, ki žugajo našemu domovju, zato srčno radi žrtvujemo skupnemu delovanju vse svoje prijetne in neprijetne spomine na najbližjo preteklost. Vidimo pa tudi, kaj vse bi lože in hitreje dosegli, ako bi bili vsi, kar nas je slovenskega srca, složni in edini na bojnem narodnem polju.

Mestui zastop goriški, trgovinško in obrnješko zbornico, okrajno bolniško blagajnico, deželne in druge urade, dolstvo in narodno vzgojo, trgovino in obrtnijo, javno upravo, in sto drugih važnih zadav treba bo drugače urediti, da dobè nam prijaznejše lice. Tu treba popolne edinstvo pod eno in isto zastavo, ako hočemo tem prej priti do tistih veljav, ki nam tiče v mestu in v deželi. Eno, to je program naše domače politike!

Iz tega je razvidno, da z današnjim korakom se ni izvršila nikaka bistvena prememba, kakor se ni dogodila takrat, ko smo imenu svojega lista zaradi znanih okoliščin moralni dodati pridevek "Nova". Kakoršni smo bili do 31. okt. 1889., taki smo ostali do danes, taki bomo tudi zanaprej. Razloček je le ta, da z današnjim dñem smo izbrisali vidno znamenje takozvanega razkola ter da pod starim imenom vabimo na složno delo za skupne narodne svinjenje vse svoje rojake brez razločka. Smatrajmo dobo od 31. okt. 1889. do danes kot nekako medčasje, ki je prišlo, ker je moralno priti, a ki je izpolnilo svojo namen, ter zatonilo v neskončno večnost.

Nastopili naj bi torej dnevi mirnega, treznega in složnega delovanja na vsej čerti, kajti le takò se smemo nadejati tam prej boljše prihodnosti, za katero moramo pozabiti na začasne maleenkostne navskrižnosti ter vse žrtvovati našej skupni stvari, da bo i Slovenec kedaj svoj gospod na svoji zemlji.

Kar se tiče našega lista, moramo reči, da stoji na takò trdnih nogah, kakor nikoli prej; vse to si je pridobil v onej dobi, ko je izhajal pod imenom "Nova". Toda iz ljubezni do naše skupne stvari hočemo postati nehvaležni imenu, pod katerim se je takò lepo razvil, ter prvi ponujamo roko v mir in spravo tudi tistim, ki so se bali našega novega imena, kakor peklenšček križa. Komur je pri srcu naša sveta narodna stvar, pridruži naj se nam, če tudi smo ga doslej morebiti pogrešali v svojih vrstah. Kdor je pa nespravljiv, komur je oseba mržnja merodajnisa od narodne koristi, tak naj svobodno še dalje hodi svoja pota, mi ga ne bomo iskali, niti vabili ga pod svojo zastavo.

Zanaprej nam je v večji meri zagotovljena duševna podpora, zlasti iz odličnih duhovskih krogov. To je dokaz, da naš list je srečno prebil one čase, ko je bil nekak "bab-bab" v duhovski hiši in je radi tega dovoljen menj duševne podpore iz dotičnih krogov. To je tudi dokaz, da smo hodili kolikor mogoče po pravih poteh, po katerih bomo skušali dosledno in vstrajno hoditi tudi v bodoče, kar nam bo toliko lože vsled obilnejše dusevne podpore. Svetu hočemo služiti sveti stvari, naj pride nad nas karoli.

Pruga novica je pa še ugodnejša za naše naročnike in čitatelje. Sklenili smo namreč za poskušnjo izdajati vsakih 14 dni manjši list s politično in poučno vsebino za — prosti narod. Listič bo večji od nekdanje "Gorice", podoben celovškemu "Miranu", in mu bo imé

"Primorec".

Naročniki "Soče" ga bodo dobivali brezplačno, za druge pa bo stal po pošti prejeman ali na dom pošiljan le 80 kr. na leto, katere bo treba plačevati vselej za celo leto naprej (ker takò majhne svote ni vredno deliti). Kdor naroči za pet drugih naročnikov pod enim zavitkom, dobí za-se šest brezplačno. V tobakarnah se bo prodajal po 2 kr.

Listu program in namen je isti, kakor "Soči". Ne bo pa primašal dolgih člankov ali dopisov, ampak le bolj kratke novice. V "Razgledu po svetu" bo primašal razne politične novice iz širokega sveta. Oddelki "Goriške novice", "Tržaške novice", "Ostala Slovenija" in "Raznoterosti" pa že sami razdejajo, kaj bodo primašali.

Skrbeli bomo, da bo vsaka številka polna zanimivih novic, domačih in tujih. Posebno se bomo še obračali na Trst, ki je za vse Jugoslovane važno trgovsko mesto. Iz Trsta in okolice bomo primašali kolikor mogoče veliko novic. Zatot se bo "Primorec" razprodajal po 2 kr. tudi v Trstu in okolici. Upamo, da po takem lističu rad segne vsak Slovenec.

"Primorec" se bo posebno oziral na narodno trgovino in obrtnijo v zmislu našega članka v zadnji prilogi. Zatot bomo sprejemali v ta list oglase in narodnih trgovcev in obrtnikov. "Primorec" bo torej edini list, ki za noben denar ne sprejme oglasov in neslovanskih rok.

Ker je upanje, da se list pri toli nizki ceni močno razširi v vse narodne vrste, razvidno je, koliko bi utegnil koristiti narodni trgovini in obrtniji. Zatot naj bi se trgovci in obrtniki v obilem številu poslužili te prilike z malimi oglasiči po dosedanjem izgledu. To bo koristilo v prvi vrsti njim samim, posredno po njih pa naši skupni narodni zvatri. Pa ne le goriški, ampak tudi tržaški, ljubljanski in drugi trgovci in obrtniki, ako so narodni, naj se oglaša na četrti strani med "Domatični oglasi" našega "Primorce".

Z novim listom ne bomo imeli dobička, pač pa le novih stroškov in novega dela. Zatot ponavljamo še enkrat, da bomo izdajali "Primorec" le za po-krašnjo — na vsak način pa vsaj eno leto. Ako ne dobimo zadostne podpore, morali se bomo zopet omesti le na "Sočo". Zatot opozarjam svoje prijatelje in similišenike na to svoje novo podjetje: Ako bodo videli, da je dobro in narodu koristno, naprej naj tudi vse svoje moći, da se bo novi listič čital v vsaki slovenski hiši na Primorskem in v sosednjini. Mi moramo svoj narod še le privaditi čitanju, da postane "čitateljski narod", kakor je leški, potem dospē narodna zavest med nami do one stopnje, ki mu dà vredno spričalo — politične zrelosti.

DOPISI

Iz Kobarida (Izv. dop.) — Koncem leta 1890. odpisale so v Kobaridi dolini ležeče občine: Kobarid, Idrško, Livek, Ljubušje, Drežnica, Trnovo, Kred, Sedlo in Breginj višjim oblastnjakom prošnjo, da bi se ustavilo za te občine v Kobaridu okrajno sodišče in davni urad. Do zdaj nam je o tej stvari znano, da je predlagalo visoko c. kr. višje sodišče v Trstu, da se ima opustiti sodišče v Cerknem in da se ima napraviti sodišče v Kobaridu, in da je prasal v seji proračunskega odseka 14. decembra t. l. kranjski državni poslanec g. Šuklje njegovo ekselencu grofa Schönborna, pravosodnega ministra, če se ustanovi v Kobaridu sodišče in da je na to minister odgovoril, da bo to stvar presojeval. — Daj Bog, da bi bil sad

tega premisljevanja nam agoden.

Naj izrecemo o tem tudi mi svoje misli. Oglejmo si nekoliko logaški sodniški okraj na Notranjskem. To sodišče ne šteje celo 15.000 duš in ima 6·1 štirjaških milij površja. K temu sodišču spada tudi občina Cerknica, ki obstoji iz katastralnih občin: Cerknica, Dolenja Vas, Grašovo, Žirovnica, Mlaka, Begunje, Bezuljak, Kožljek in Sevšek. Ta občina šteje le 5311 duš in vendar se je posrečilo njenemu krapkemu prizadavanju, da dobí že prihodnje leto svoje sodišče in davni urad. Za to dejanje moremo visoki c. kr. vladu tudi mi le svojo hvalo izreči. Če se je opravičena zahteva Cerknicanom izpolnila, smemo trdno upati, da se uverimti v celo kratkem času tudi gorča želja Kobaridev. Sodišče v Tolminu šteje 22.000 duš in ima 8·83 štirjaških milij površja. Če se ustanovi za kobariško okoliško sodišče, štelo bi to okoli 10.000 prebivalcev. Kolikor so nam razmere znane, ni v logaškem sodniškem okraju več obrnute in prometa, kakor v tolminskem sodniškem okraju. Priznati pa moramo, da je v naših krajih poljedelstvo, sadjarstvo in živinoreja bolj razvita, kakor na omenjenih notranjskih tleh. Cerknici najbližji sodniški okraj je zdaj Lož. Daljava iz Cerknice v Lož znaša le 15. km., od Logateca najbolj oddaljena vas je Mlaka. Ta šteje 86 duš in njena daljava do Logateca znaša 40·1 km. Pomislimi je tukaj še, da je med Logatecem in Cerknico železnica izpeljana. Cerknican rabi do postaje Rakek eno uro hoda in plača za vozilo iz Rakeka v Logatec in iz Logateca na Rakek le 45 kr. Občina Breginj šteje pa 1300 duš in od Tolmina 37 km oddaljena. Kmet iz Breginja rabi torej v Tolmin celih 8 ur.

Hoče voditi jasno gospodarstvo, da je med Logatecem in Cerknico železnica izpeljana. Cerknican rabi do postaje Rakek eno uro hoda in plača za vozilo iz Rakeka v Logatec in iz Logateca na Rakek le 45 kr. Občina Breginj šteje pa 1300 duš in od Tolmina 37 km oddaljena. Kmet iz Breginja rabi torej v Tolmin celih 8 ur. Vse te številke za nas dovolj jasno govore. Cerknjanom svetujemo, da pravčasno skrbě za potrebno sodniško poslopje; naj ne zamude trenutka. Leta 1875. bili so še vsi uradi v Planini, a ker so bili Planinci malomarni, premestili so urade, to je glavarstvo, sodišče in davni urad, v Logatec. Planina zdaj stoče, a Logatec se lepo razvija. Mi ne želimo škode Cerknjanom, a nadejamo se, da izkažejo tudi oni nam o svojem času svojo dobrohotnost. Naj stori slavni deželni odbor v tem oziru svojo delnost, saj so odvisne od tega občinske koristi.

Slišimo, da nam ne privoščijo Tolminci sodišče. Naj oni treno misljijo, naj bodo pridni in varčni in odškodovan bodo dobro za zgubo, aki se mi od njih ločimo. Tolmin moral bi nam biti uzor gospodarskega protmeta! Saj so nam vsi pogoji dan, da se pri nas blagostanje povzdigne. Naše bistre vode, naše sočne planine in naša rodovitna zemlja ponujajo nam priliko, da se more čvrsto razviti naše poljedelstvo, obrtništvo in trgovina. Od nas je odvisno, ustvarimo zdrav osebini in hipotekarni (zemljiški) kredit. Le pravih mož, posebno v središču, je k temu treba.

V avstrijskih planinskih deželah je nad 40 sodišč, ki štejejo 7000 duš, med temi je Ampezzo na Tirolskem, ki ima le 3.032 duš in St. Gilgen na Salognaskem, ki šteje komaj 2.922 prebivalcev. Neumestno bi bilo torej, če se sodišče v Cerknem opusti, ki ima 8.700 prebivalcev. Predlog visokega c. kr. visjega sodišča je za Kobarid zelo laskav in koristen, a mi mu ne moremo popolnoma pritrdiri, ker se držimo načela, da so le majhni sodniški okraji ljudstvu v korist, ker le ti nam dajo jedrnato, brzo in ceno sodno upravo.

Konečno naj omenimo še sledenje: v kranjski vojvodini, ki broji 468.455 duš, je le 22 odvetnikov. Od teh živi v Ljubljani 14, dragi zo pa po deželi zatresejo. Pomežna goriščka grofija, ki ima 219.996 prebivalcev, pa šteje 30 odvetnikov. Od teh jih je na seljenik v Gorici 21, po deželi jih je pa 9. Ena tretjina prebivalcev na Goriškem so Furlani in Italijani. Teh bogataši imajo v Furlaniji zelo obširna posestva in veliko naseljev. Zarad tega dà furlanski oziroma italijanski del prebivalstva odvetnikom celo malo zaslužka. Mastne dohodek imajo torej odvetniki le od slovenskega prebivalstva. In koliko dobrega storje ti za naš duševni in gmotni blagor! Z mirno utravo se more trditi, da zaslužijo vsi odvetniki na Goriškem vsako leto najmanj 180.000 fl. Iz tega se dà sklepati, da je v slovenskem delu

naše grobje prema slovenskih sodišč. Ker ni v naši deželi veliko obrtuje in prometa, je povedeno število odvetnikov za naše razmere preveliko. A ker imajo vsi dovolj posla, je znamenje, da se našemu kmetu slabo godi. Krovni posestnik je vedno v rokah odelnikov, ki mu kri izpivajo, notarjev, ki mu razkosavajo in zadežujejo, in odvetnikov, ki ga neusmiljajo tožijo in se bolj neusmiljeno na vse mogoče načine rubijo. A kolike časa bo to trpele! — Vsoga tega, kar si je v kvar, se moreš ti pošteni slovenski kmet, oresti: Odornatvo se mora ugonobiti. Delo krog notarjev in odvetnikov se pa mora močno izoziti. Pota, po katerih ti bo treba hoditi, da postaneš sam svoj in srečen, so različna. Govoril bom o njih tudi jaz po novem letu v "S.č.".

Iskrica, ki v tebi še tli, ta naj vzplamti. Sredstva za tvoje bodoče blagostanje, ki ti jih navedem, bodo prava in ne pretežljiva.

Grantar.

S Tolminskem, 25. decembra. (Učitelji, terariji pozor!) — Opozorjam Vas slovenske tovariše, zlasti prirovnake: boste o novem letu previdni pri izbiranjem listov. V prvi vrsti se Vam priporočajo šolski listi in pedagogički letnik v Krškem. Gledaj na politične liste naj bi se učitelji učodili le na take, ki gojijo versko-narodne težnje podružnici treh istarskih dnevnih novinskih (glej "Edinstvo" od 21. decembra t. l. št. 102) — po duhu šolskega Slovenskega in Strossmayerja; naročite se na liste, ki naravnost in ujeno obrambijo proti agresivnemu ptajstvu ne smatrajo paganstvom, in slednjic na take liste, ki so slovenskemu želstvu in slovenskemu učiteljstvu prijazni.

Nekateri narodni učitelji.

Iz Ljubljane, koncem decembra. — Staro leto buka se svojemu zatonu, in mi Slovenci delali bodoemo kmalu zopet narodno svojo — bilanco! A ne da bi morda mislili že, gosp. učitelj, da sem se namenil pričeti razpravo o tej bilanci, nego hotel sem porabiti to le v avod svojemu denašnjemu dopisu, kajti zanimivih novosti ni zadnjih čas v naši "beli" (?) kranjski "centrali" niti toliko, da bi z njimi pričeti mogel — le kratko — poročilo (?)

O Bismarcku pravijo, da je, kadar je bil razjaren, zarohnel s pantevonskim — "Blut und Eisen", in vse se ga je — balo, pravijo, — naš grof Taaffe posluži se mestu primojdušanja svojega nadarjenega — humorja, mi Slovenci pa, ki nas na steno pritiska, kdor ima čas in voljo, bi k večemu bili v stanu zagodnjanati svoj "grom in strela", — kar pa ne storimo, vsaj — "na glas" ne vselej, kadar bi — bilo na mestu. — Mi Slovenci smo pohlevne duše; to vedo tako dobro naši Nemci in nemštarji, kakor židovsko-nemška "zdražena levica", ki se zdaj kuja, ker se ji je grof Taaffe izneveril za par mesecov, in zato — bodo tudi nasledki ti, da se deželni zbori ne suidejo po novem letu, ampak stoprav veliko pozneje, če ne morda v prihoduji jeseni. In to je škoda, pa toliko vendar ne, da bi — kleli zaradi nje, ker vlada — pravijo, že vé, kaj dela!

Ce tudi bo nas kranjskih Slovencev zbog samih političnih dobrat kmalu konec, ne morem vendar kam, da bi se nekaterih izmed teh iz zadnjega časa, ki se tičejo osobito naše "belo" Ljubljane in menda tudi dežele, ne spomnil.

Kakor vsa znamenja kažejo, dosežemo v bližnji prihodnosti novo gimnazijsko poslopje, zatem ono za sodišča, poštni in brzjavni urad, in staro žaro vojaške bolnice baje ekspedirajo iz središča mesta, ven kam na — polje, — mesto in dežela pa se zatem lotita (že zaradi sramote!) zidanja deželne bolnice, višje delniške šole, Franc Josipovega mostu in tudi "Narodni dom" se bo spomladan pričel zidati (graditi)! Mislite si ta momentani odločni korak dotičnih faktorjev! Pa vse to je prišlo po iniciativi — vlade! Li mar ni to velikanski korak v narodnem napredku?! Pa naj še kdo reče, da smo nezreli začet, za ta napredek! — Ali — man hört zwar die Botschaft, doch fehlt uns der Glaube, — že bodoemo spet gojili odveč optimizma, povem Vam, da obsedimo! Tedaj — le potaknjmo še male z vero na — uresničenje teh nad!

Pozabiti ne smem, da se mestni očetje tudi kaj resno bavijo z izvršitvijo organizacije mestnih uradov, a le — na papirju videti je še ni, kar nič te organizacije.

Dobra bi torej bila zaloga, kjer bi se "narodna odločnost" — kupovala! No, pa, komur je za Ljubljano našo "belo" (?) dobra večina nemških napisov in dobro podpiranje Nemcev in tujevcov, tako je tudi v druem oziru še marsikaj dobro. Kdo se briga tu za ugled naše "narodne centrale" z — nemškim licem! — Pa naj še kdo trdi za tem, da v nas ni — vse zlatò kar se — sveti! — Torej: le počaknjmo, dokler gre, in tolažnik naj nam bo pri takem premišljevanju — "Galgenhumor"!

naučni minister Grautsch, najboljši prijatelj, levitarjev. Na podlagi tega programa začelo se te duž pogajanja z rodiljili strank in sicer najprej z osakim poslo. Šele kasneje izreč grof Taaffe natanci, kako sodijo rodiljili strank njegov program, šele tedaj se začelo skupna posvetovanja in pogajanja. Glasilo ministerstva zunanjih relj, dunajski "Fremdenblatt", ki se je ves čas, kar se trajala začela kriza, polegal na levico, priporočuje sedaj, da nista vladu od vseh strank zakerati jednak veliko samozavojanja. Ako pa levitarjev ne bo zahtevala drugega, kakor da se odporedi znani češko-nemški "sprat", potem se ji levitarji, sedaj pa nihal glasnik, ne bodo preveč upirali. Nemški konservativci so že trdovratnejši in ne manjajo odreči se verski šoli, nihal glasnik pa izrekajo naravnost prepričanje, da na podlagi tega programa, kakor neki sestaviti vladu, da na podlagi samozavojanja strank sploh ni mogoče sestaviti trdne večine.

Dvoletno vojaško službovanje.

— Kadarkoli so se v Avstriji ogljili narodni zastopniki in za seje, pod neznanimi brezneni omagujoče volice tujvalj ali enj delne vojaškega službovanja, esej je vojna uprava z vojaško odločnostjo odgovarjata, da dvoletnega vojaškega službovanja nikakor ni mesti dovoliti, ker bi to zelo nevarno bilo za izvedbeni vojake. Ni že dolg, tega, tedaj namreč, ko je bilo govorja o uvedbi brezlimenega smodnika, ki je vojna uprava, sklicevata na nove pustke in novi smodnik, koro preprečevalno dokazovala, da se vojaki konvij in le težka v dobi treh let nekoliko izobrazijo, a sedaj — bari se vojno ministerstvo z upravljanjem o uvedbi dvoletnega vojaškega službovanja. To je naredilo čuden utis na vse razodne ljudi. Na Nemškem je vojna uprava voljna uvesti dvoletno službovanje, ako se pomenuje število vsakoletnih novakov in poriša vojni proračun za malenkost letnih 60 milijonov mark; ako imajo naši vojaški kroji le kolikaj podobne namene, se jim vse prebiralstvo s tako silo upre, kakoršno premire le gmotno uničen, obupan narod.

Narodna Rada, preva malorskovo politično društvo v Galiji, zborovala je v pondeljek v Leonu. Shod je bil jako dobro obiskan. Društveni tajnik poročal je o položaju malorskih Malorusov in z živimi barvami slikal neznanost njih stanje ter nestrnost in nepravičnost Poljakov. Društvo preložilo je "naročniku posebni peticijo, v kateri prosi, naj vladu uredi jezikorne razmere v Galiji tako, kakor jih je znan naredbo iz l. 1880, uređila za Češko in Moravo. Shod obiskral je potem program, na čigar podlagi naj društvo odslj. deluje. V tem programu se poudarjata samostalnost malorskega naroda in samostalnost grško-katoliške cerkve kot pogoj za narodnemu obstanku, a tudi želja po sporazujenju s Poljaki. Vidno je, da je to sporazujenje težko dosegči, kajti Poljaki silijo posred na to, da bi bili gospodarji, tudi v čisto malorskih krajih in zato ni misliti na spravo.

Hrvaska. — Iz Zagreba prihajajo za novo leto prav vesela in tolažna poročila, namreč, da ste se obe opozicijski stranki zdržali na podlagi programa stranke prava, sklenjenega na sestanku v Reki. Pogajanja so vodili za neodvisno narodno stranko (Obzorase) dr. Rački in dr. Mazzura, za stranko prava (Starčevitance) pa dr. Frank in Folnegić. Dogovor teh mož preddozi se jutri obema kluboma v odobrenje. Ako se to zgodí, izstopijo pravaši iz sabora. Kadar pride do novih volitev, onda bota le dva tabora: narodni in madjaronski, a upati smemo, da narodna stranka pojde zmagovalnje iz volilnega bojnega zadnjic. — Zdržitev oba opozicijskih volilnih političnih pomena za bratski nam hrvaski narod, katemu moremo za novo leto prav srčno častitati na takih novicah!

Položaj na Ogorskem. — Ministerstvo je v hudi stiski. Škofo so na zdajnji svoji konferenci določili stališče katoliške duhovščine glede vladnih cerkvenopolitičnih namov in primus Vaszary je v zmistu teh ukrepov izdelal posebne spomenice, katere je predložil jedno cesarju, jedno vladu, jedno pa papežu. Razen tega zoper vladu naperjenej koraka pa se Škofo še močno trudijo, da bi v državnem zboru organizirali stranko, katera bi se upirala vladnim nameram. Ministerstvo je sicer računalo na to, da bo mogoče spojiti liberalno in Apponijevu ali narodno stranko, toda to upanje je splavalo po vodi. Apponi se nadeja, da bi dobla s pomočjo duhovščine njegova stranka rečino v državnem zboru in zato se umika pastem, stavljenim mu od Wellerja. Poučeni in razmerek poznavajoči krogi misijo, da se narodna stranka v kratkem prede v zmerno konservativno stranko in to bi bil začetek koncu liberalnega sistema, kateremu so označuječi pečat udarili židje.

Razmere v Srbsiji. — Razpor, ki je nastal med državnim svetom, v katerem inači radikalci večino, in med liberalnim ministerstvom, utegne imeti nevarnih posledic. V sledi vladne note, v kateri se preti državnemu svetu z razpustom, čes, da je prekorčil svoj delokrog, kočž odstopiti predsednik državnega sveta dr. Dokic, varuh kralja Aleksandra, in to bi moglo postati tako opasno za liberalce.

V kratkem se vrše nove volitve v občinskih beligradskih in kakor so sedaj razmere, liberalni kandidati gotovo večini. — Liberalci kočžo svoje radikalne nasprotnike tudi na zunaj očniti, trdeč, da so tiralci nelojalno zunanj politiko. Kot dokaz navajajo to, da Rusija ves čas, kar so bili radikalci na krmilu, ni tirjala obresti od nekega dolga, čeprav

znašajo te obresti na leto 400.000 dinarjev. Liberalci morajo imeti sila mnogo denarjev, da tako nedostojno smrejo rusko reledušnost — uprašanje je le, kje so ta denar dobili, kajti ni dovolj, da so pripravljeni odseti vse zaostali dolg.

Ogerski deor. — Oficijsko glasilo ogerske vlade, budimpeštaški "Nemzel", presebil je svoje čitalce za božične praznike z napovedjo, ki je sicer močno neverjetna, a je vendar v vseh madjarskih krogih naredila velik utis. Izmenčeni list naznaja namreč, da je ministerstvo predstnik Wekerle srečno dojavil tese priznace, podelil za ustavnost samostalnega ogerskega deora. Dolžni zgodovinski material je nabral in uvelil ogerskega deželnega arhiva načelnik dr. Pueler. Samostalen ogerski deor je že stara želja socijalističnih Maďarov, a je niso usmogli niti ministrstvo, pri deoru zelo uvelič, in to ob času, ko je inel dvor dolžni uvelik pokreneti Mađarsko svojo naklonjenost, komoli velik, ko je niso pozabljeno zeljne nepatriotične, da ne redno protištečne demokratije.

Zanimore izjava. — Po starodavnem običaju poklon li so se v Rimu žari kardinali pred božičnimi prazniki se. Očeta, da mu skupna izrečja zapotovala se je ustanoti in svoje čestitke za božič. Se, oče izprejel je kartinalski kolegij, kajto milostna in parabil to veliko, da izreče svoje menije o sedanjem položaju v Evropi. Leon XIII. izrekel je kako nengalno salto, če, da tako nevarne in napete se niso bile juče razvire, vendar je utihnila "la belle humeur", to je, ol velike francoske republike. Ustic temu pa se poprež ne odreče uparju, da se razvire še na bolj ohejno in sicer se nate, da se to posreči protokatoliški cerkevi. — Tudi o položaju katoliške cerkve v Italiji govoril je poprež in očitil italijanski eluti, da alkotilo pripipa protokatoliško samo zato, ker je soračno katoliški cerkevi.

Domače in razne novice

Naročnikom. — Pri tiskanju zadeje priloge so se v tiskarni pomotili, da so premačili papirja ošteli. Pomota se je spoznala še le v soboto jutra pri odpravljanju zadnjih post na Vipavsko; zato ni bilo več mogoče praviti tega pogreska. To je užrok, da nekaj naročnikov ni dobitilo zadnje priloge. Tistim, ki so se za njih oglavili, oskrbeli smo jih drugačaim potom. Sicer pa je bila zadnja priloga k sreči celota sama za se, glavni list je bil tudi celoten, da takoj ni noben članek pretrgan.

Kar se tiče "Gospodarskega Lista", moramo omeniti, da ga dolejšnji prilagajo naročnikom na deželi, ker ga dobivamo samo 600 izpisov. Naročniki v Gorici in zunaj dežele ga dolejšnji niso dobivali. Da ne bi nepotrebni reklamaciji, moramo še omeniti, da list ne izhaja redno dvakrat na mesec, kadar je sicer dobročeno; zato naj vsakdo gleda na številke, če dobi vse zaporedoma predno reklamuje.

Polozuice se pri razpošiljanju lista prilagajo vsem naročnikom, ne glede na to, ali je kdo kaj dolžan ali ne. Ktor je naročnino že poslal, shrani naj položnico za drugo prilikov.

Pojasnilo in prošnja. — Že več naših naročnikov je pri dopošiljanju naročnine vzel krive položnice, namreč one društva "Sloga". Prosimo, naj vsakdo nekajko paži, da se to ne bo več dogajalo, saj je na lev strani debelo tiskano naše imé in naslov našega lista. Če tudi bo odslej le "Složa", to nič ne daje.

Opozorjam dalej, naj se denarni doneski vselej posiljajo naravnost na osebe (na predsednika ali blagajnika) in ne na društva, ker s tem se nam obtežuje prejem doposlanih svot. Takoj n. pr. je že več tednov na goriški pošti nakazanca na žensko podružnico sv. Cirila in Metoda, a niti predsednici je nočelo izročiti, ker — nima pooblaščila (Cenac je pooblastilo potrebitno tistem, ki pooblastila lahko daje, ne umem). Ako bi bilo na nakaznici dostavljeno: "v roke gosp. Avguste Santel", pa bi ne bilo takih sitnosti. Sicer je pa najbolje, da se radični doneski katerekoli vrste posiljajo pod našim naslovom, ker mi potem vse damo na pravo mesto.

Osebne vesti. — Na Božič ob 2nd zjutraj umrl je magle smrti g. Anton Pakiž, nadučitelj v Lekavah pri Divači; zadega ga je kap. Dostojen pogreb vršil se je 27. t. m. Zapustil je udovo gospo Marjo r. Fabiani; otrok nista imela. — Pokojnik je bil odličen učitelj in iskren narodljak. Rojen je bil l. 1861. v Trstu; l. 1880. prestal je zeločusti, 1893. pa sposobnostni izpit; od l. 1893. je bil stalno nameščen. Mir njegovi vzgledno narodni duši! Žalostni ulovi in sorodnikom naše odkrito sožalje.

Č. g. Simon Gregorčič, odličen naš rojak in pesnik, preselil se s 1. januarjem stalno v Gorico. Slovenci v goriškem mestu z velikim veseljem pozdravljamo to novico. Bog ga ohrani do pozne starosti v naši sredi!

Gospa Leopoldina Kersnikova, učiteljica v Ajdovščini, povisana je bila v prvi platični razred. To je na Goriškem prvi slučaj (zunaj Gorice), da učiteljica dobi plačo I. razreda. Častitamo.

G.čna Pavla Fabiani, učiteljica v Vrtojbi, postala je učiteljica II. platič. razreda. Gosp. Anton Bele, učitelj v Višnjevku, in g. Karol Mlekuž, učitelj v Oseku, sta službi menjala.

"Goriška Čitalnica" priredi jutri svojim udom in povabljenim gostom navadno Silvestrovo zabavo, ki se je vsem udeležencem v prejšnjih letih tako priljubila. V dvorani bodo mize, kakor druga leta. Nadejati se je obile udeležbe tudi letos.

Na predvečer sv. Treh kraljev 5. januarja ob 6. zvečer bo občni zbor, naslednjega dne ob istej uri pa bo dražba časopisov za prihodnje leto.

Ta teden so se dovršila dela za plinov razvedovanje tudi v igrahnicu in brahnicu; plinova svetilka v brahnicu je prav krasna in daje veliko svetlobe. Nadejamo se, da se obštej razvije življanje življenje v našem prejem naročnemu društvu goriškem.

Odbor društva "Sloga". — Sloga imel je v nedeljo teden po božičnem sejtu, v kateri je med drugimi sklenil, prihoditi v "Novi Šoč" dve zahvali, kateri smo zadnjih tudi prihodili. — Sprejelo se je več novih udov. — Tajnik je poročal o novih prostorih, katera pripreja g. Fr. Rossi v ulici Barzellini. Novi del bo obsegal se štiri šolske sobe in bo dovršen do 1. maja 1893. Notarijska pogodba je že sklenjena.

Občinsko gospodarstvo na Goriškem. — Tako je nadov knjižari, kateri je spisal g. Ernest Klaparčar našim gg. županom, občinskim starostnikom in sploh vsem, ki se brigajo za občinsko gospodarstvo. V njej dejajo vse, kar jas treba vedeti pri izvajevanju občinskih poslov. Dobiva se pri izdajatelju in stane le 35 kr. izpis. Naročuje se lahko tudi ob enem s "S.č."

Zahvala. — Za božičnico v Pečini pri mostu, v Podgori in v Ločniku došlo je toliko raznega blaga, da je bil vsak otrok bogato obdarovan.

Gospo in gospice vrle narodljakinje so prav tekmovali draga z drugo, da bi več izdelale za božično drevesce. Naj omenimo le 80 parov nogavic brez oblačic, zapestnic, predpasnikov, jopičev in še veliko drugih rečij, kar so blagodružne gospo na

Trampaž še 135 kolačev. Bog živi take peke! — Polovico onih rut, katere je dala g. Kocijančičeva, daroval je goriški trgovec g. Musina.

Bog nam ohrani take dobrotnike tudi v prihodnje! Bog jim povrni! — Ako kak dar ni bil objavljen, kar je bilo zadnji čas prav lahko mogoče, prosim, da bi se nam naznalo.

V Šekenu zbral se je na dan sv. Štefana popoldne pri županu g. Mozetiču veliko goriške gospode; dva sobi bile sta polni. Razvilo se je bilo prav prijetno in živahno življenje, da se je vsakdo zadovoljen vratal domov. — V nedeljo, na dan novega leta, bo zopet taka domaća zabava pri g. Mozetiču. Gospoda iz čitalniške srede se vabi k obilni udeležbi.

Iz Šempasa nam poročajo: "Govor se o dveh napadih ob Lijaku. Pravijo, da neznaci lepor se je približal nekemu možu z Vogeskega, ki je pa napadku srečno odpolil. Blizu tam je bila napadena tudi neka ženska. Upamo, da čuoče oko naše vrle c. k. žendarmerije kmalu zapazi sled in brlog brezbožnih predzvezey".

Tateri. — Poročajo nam: "V okolini Šempasa so neznani tatovi za božične praznike pridno preiskovali kokošnjake in odnesli mnogo zletavne".

Oseptice. — V Šempasu je že nekaj dñi ljudska šola zaprt, ker so skoro vsi otroci bolni na osepticah (maruskljah). Nekaj jih je tudi umrlo na tej bolezni. Po nekaterih hišah leži do šest bolnikov. — Varujte otroke prehlada, toda tudi preveč odevati jih ne sme. V sobi bo li primerna toplina. Tudi v Podmelcu gospodari ta bolezzen;

V dolenski županiji ob lažki meji bodo prihodnji teden večiute za občinsko staršinstvo. Slovenci in Lahi bodo v huden volitvenem boju. Treba, da se vsi slovenski volitci združijo, ker je nevarnost, da bo občinska pisarnica v Lahi. Na boj junaška kri! Jakoslav.

V Tolminu priredili tamošnje "Rokodelsko bralno društvo" na Silvestrovem zavetnem večer po naslednjem redu:

1.) E. Vašak: "Slovan" moški zbor. 2.) M. Vilhar: "Deklamacija" Ljudmila. 3.) J. Laharnar: "Pozdrav", mešan zbor. 4.) Veseloigr. "Mutec". 5.) H. Volarič: "Pri zibel" mešan zbor. 6.) H. Volarič: "Lahko noč", mešan zbor. 7.) Tombola. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 20 kr., sedež 10 kr.

V novi cestni odbor tolminski so bili voljeni naslednji možje: Ludovik Cazafera, župan tolminski; Josip Rakovšček, župan kobariški; Josip Šepenja, župan seški; Anton Bergine, župan idrski; Franc Fortunat, podžupan na Čiginju; Ivan Torkar, c. kr. poštar v Podbrdu; Jakob Lapanja, podžupan na Kneži; dr. Ivan pl. Premster, c. kr. močar, pa kot največji davkopalčvalec. — Nadelnikom je bil soglasno izvoljen tolminski župan gosp. L. Cazafera.

Naj bi novi cestni odbor začel krepko delovati, ker veliko nujnega dela ga čaka. Ohrani naj potrebno neodvisnost in vse strani! Deluje naj previdno in vestno, pa se mu ne bo treba bati nikakih umeščanj nepoklicanih činiteljev, kateri bi hoteli vsemu in posred gospodovati. Naša samouprava (avtonomija) je itak silno majhna, a varujmo vsaj to, kolikor je imamo. Razumnikom dosti!

Iz Logata nam poročajo: Načelnica naše vrie ženske podružnice sv. C. in M. je gospa soprona takajšnjega notarja g. Ign. Grantarja. Podružnica se pod njenim vodstvom prav lepo razvija. Doslej je nabrajala okoli 230 gld. S tem denarjem nakupilo se je blago za darove revnim šolskim otrokom.

Predsednikom našega bralnega društva je bil izvoljen pri občinem zborni 22. t. m. g. Ivan Hrast, ki je bil doslej tako marljiv udruževanje. Ni dvoma, da bo naše bralno društvo uspešno delovalo pod njegovim spremnim vodstvom.

Trst in Istra. — "Tržaški Sokol" bo imel junij Silvestrov večer v dvorani Mally (ulica Torrente št. 16); spored je obširen. — Božične zavodov družbe sv. C. in M. v Trstu in okolici so se prav dobro izvršile; otročiči so bili obdarjeni, kakor pri nas v Gorici in okolici. Tržaške Slovenke so se veliko trudile. Čast takemu ženstvu! — Velik koncert priredil 7. januarja v gledališču Fenice združena tržaška pevska društva, združeni tamburasi in dramatični odsek "Tržaškega Sokola". Zanimanje za to narodno veselico je veliko. — Mestni municipij tržaški je ustavil plačo rojanskemu kapelanu ē. g. Mateju Skrbcu, ker je odločen nadrodnjak. Na njegovo pritožbo pa je namesto zapovedalo mestni občasti, da mora nemudoma nakazati plačo ē. g. Skrbcu. Pravica vendarle še ni povsem zaspala! — Znana prava proti uredniku Martinoliču ("Giovane Pensiero") stala je tožitelja Wassermana na celih 680 gld. "Giovane Pensiero" ni preklical svojih napadov. — Govor dr. Laginje v zadnji seji državnega zabora pred prazniki objavila je "Naša Sloga" v posebni prilogi; tudi "Edinost", "Slov. Narod", "Rinnovamento" in drugi listi so ga prinesli. Zato, upamo, so ga

dobili po večini pred oči tudi naši čitatelji, radi tega ga mi ne objavimo v celoti, ker je tako obširen. Morebitno priobčimo nekatere važnejše odionke. —

Tržaški Slovenec brabro vstajajo pri svojih zahtevah za slovenske ljudske šole v Trstu. Tudi slovenski meščani v Rocolu in Kadini prosili so za slovensko šolo in deželni šolski svet je po navadi odredil, naj o tej prošnji izreče svojo sodbo postavna komisija, v kateri so zastopane vse stranke. Toda mestni zastopnički je po svoji prejšnji navadi sklenil, da v to komisijo ne pošlje svojih zastopnikov. Seja, v kateri se je to zgodilo, bila je takó divja, da je predsednik moral razsajajoče poslušalce pognati z galerij ter konečno celo sejo pretrgati. Na bregoj in Sanzinu sta krepko zagovarjala potrebu slovenskih šol v Trstu, poslušali na galerijah pa so jima tulili umesaboso! in celo "morte"! Vladin zastopnik se je za hip odstranil iz dvorane. — Ali ni nobene pomoči zoper take škandale?

Uprašanje o slovenskih šolah v Gorici bo kralja rešeno na prvi stopnji. Takó trdě nosi zakulisni viri. Bog daj! Ali bo rešeno ugodno ali neugodno, to nas mnogo ne zanimalo, saj ne da bi imeli enkrat sklep prve stopnje v rokah, potem pojde reč hitreje od rok.

Štajersko. — Celjska "Domovina" bo izhajala po novem letu trikrat na mesec; imela bo dve prilogi: "Slovenski kmetovalec" in "Slovenski obrtnik". Prvi prilog bo urejeval gosp. Fran. Praprotnik, nadučitelj možirski, znau strokovnjak v poljedelskih rečeh. Naročina znaša 2 gld. na leto. — S Štajerskega pojde prve dne januarja v Ljubljano glediški vlak; predstavljal se bo nova opera "Teatarski plemič". — V Celju se snuje društvo slovenskih zasebnih uradnikov; oglašilo se je že 74 udov. Društvo je namen: podpirati svoje ude, ako pridejo v kakoršnoki neštevno. — "Celjska Citalnica" priredi Silvestrov večer; sodeloval bo tudi tamburinski zbor "Celjskega Sokola". — Celjski Nemci slavili so v soboto 10. dec. petindvajsetletnico mestne samouprave. "Domovina" piše o tej slavnosti: "Celjski glavati napravili so iz tega kar največ mogeče sumo. Imeli so slovesno sejo v mestni hiši, zvečer hakljado in potem v kazinski dvorani slovesno večerijo. Da tako daleč je vse prav. Kar meščani delajo vodje, to potrpinmo. Nikakor pa nam ni prav, da se v to demonstracijo umeščajo tudi politični in dragi uradniki. Kajti cel ta direndaj ni imel drugačega namena kakor dati zopet par bre Slovenia, ki stanujemo v mestu. Vstal je namreč celo načelnik našega političnega urada in s časo v roki je trdil, da je mesto vedno le geslo pravčnosti in jedna kopravnost pred postavo (čutje!) in da je "nepričanski in odločni" vodja magistratni vedno ravnal strogo zakonito. Gosp. okrajni glavar ima tako kratek spomin. On se čisto nič ne spomni grdih skandalov ob sokolskih slavnosti in dogodkov ob cesarskih navzočnosti. — Pa le potrpite gospodje, mi se budem še videli, ker znamo čakati".

Celje ni nemško mesto, to ve, vidi in siši vsak pametni in treznosodeč človek, ki je stopal le nekolikrat po mestnem tlaku celjskem. Temu ne odpomorejo mestni očetje ne s čisto nemškimi napisi (v trgovinah imajo tudi slovenske) ne z najostrejšimi pritožbami na ministerstvo in do slavnega Foreggerja. — Slovenci v Celju se s tem ne dajo zatrepi in to je sedaj spoznata tudi osrednja vlada na Dunaju z razsodbo, da ima celjski mestni urad s prejemati slovenske uloge in jih tudi, kolikor ravna kot politična oblast, slovensko reševati. — To je popravilo gotove kroge, nekatere pa raztrogotilo kot purana, če jim pokazeš rndeč rober. — In vendar brez vsakega izroka! V Celju stanejo poleg Nemcov (Bog odpusti všeči in njih greh in sramotno nezačajnost!) tretjina Slovencev, ki so se kot Slovenci oglašili. Celje je dalje središče čisto slovenske okolice in v ogromni večini slovenske spodnje Štajerske. — Naravno je, da se stekajo v Celju večinoma slovenski živili zlasti o dneh, kjer je vecji promet; in gola sleparija je imenovati Celje nemškim mestom, kjer kak drugi jezik nima nobene pravice. Cejje je in ostane za Slovence narodno središče; davno že bi bilo to tudi javno prišlo na dan, da vlada ne drži svojega ščita nad nemškim (?) značajem mesta in v zvezi z znano večinoma renegatsko klico germanizuje zistematično v mesto dohajajoče slovenske mase. — Da to umetno vzgojevanje tujega življa v malem mestecu sredi našega naroda ni v prid kulturnim in socijalnim razmeram slovenskega naroda, je jasno in v tem prepričanju nas ne spreobrne niti javna pohvala baje v svojem nemštvu (?) konservativnih celjskih meščanov. Nasprotno smo v očigled napredku našega naroda trdno uvérjeni, da bode z razširjenjem narodne zavesti in brez vladne milosti in pomoči nehnala sama ob sebi germanizacija slovenskih življev; v tistem trenutku pa Celje ne bode niti več mesto z nemškim značajem — temveč slovensko kulturno in socijalno središče. — K temu pomoži slovenskemu narodu Bog in sreča junaška!

Lakota v Dalmaciji. — V nekaterih krajih v Dalmaciji je vsled slabe letine veliko pomakanjanje in utegne nastati lakota, ako država ne bode pomagala. Najboljša pomoč bednemu prebivalstvu bi bila, če bi se takoj začela graditi cesta iz Krupa v Gračac, pri kateri zgradbi bi ljudje dobili zasluzka.

Odlikovanje. — Gospod Gabrijel Piccoli, lekar inčičar v Ljubljani, dobro znan po svojih izbornih izdelkih, dobil je na mednarodni razstavi v Bruselu zlatoto svinčnik za razstavljene izdelke: Želodčna tintura, sirup iz malin, anisette ekselsior in kurakao natural. — Častitamo za to lepo odlikovanje. Priporočamo te njegove izdelke.

Ljudsko blagostanje, zlasti pa skrb za cloveško zdravje, je veselo znamenje se danega časa. Takó štejemo celo vrsto člankov.

Tako pise zadnja "Domovina". Isto velja v Gorici za Slovence na Goriškem. Pride čas tudi za nas!

Obrino društvo ki, bodo raztezalo svoje delovanje čez vse južno Štajersko, Kranjsko, Koroško, Goriško, Primorje in Trst, sanje se v Celju. Pravila tega društva predložila so se že ministerstvu notranjih rečij v potrjenja. Ko, ko ministerstvo odobri pravila, sklice se osnovni shod in voli se bo stalni odbor. Sedež tega društva bo v Celju. Društvo se je osnovalo po navodilih raznih slovenskih listov, torej je upati, da je bodo pozdravili z veseljem vsi obrtniki in tudi dragi narodni krog, ker bodo tudi v narodnem oziru velikega važnosti.

"Matca Slovenska" razpoložje te dni knjige za 1. 1892. Knjige so naslednje: 1. "Letopis" za 1. 1892. Uredil prof. A. Bartel. (19 pol.). 2. "Goriška", spisal prof. S. Rutar. (7/4 pol.). O tej knjigi smo že govorili. 3. "Z ognjem in mečem". Ilustrovana povest iz poljčine I. in II. del. (29/2 pol.). — Za prihodnje leto izidejo knjige z enakimi naslovi. Druga knjiga "Goriške" bo zgodovinski opis, poljske povesti pa izide III. in IV. del.

Skupni pastirski list nadškofov in skofov avstrijskih o prilikli skofovske petdesetletnice sv. Očeta Leona XIII. pozdravlja z navdušenimi besedami to priliko, ko more z nova pred vsem svetom v dejanju pokazati katoliško edinstvo. Pastirski list naglaša, kako je Odrešenik poveril dvanajsttem apostolom apostolsko službo, da je njome pomoči vlad cerkev svoj. Vse, kar je Kristus storil in trpel, storil je z svojo cerkev. Zato pa ona ne stoji na majači, se tleh, ampak na skalni, katero je Bog postavil za podlagu njene trdnosti. Vzvilen je bil tretnotek, ko je Odrešenik izročil ključe nebeskega kraljestva — sv. Petru. S tem je postala papežka stolica temeljni in vogolni kamen vse edinstvi in nemilnjivosti cerkvene. Bog sam je prevzel po roštvo na se, da se ta temeljni kamen ne omaja nikdar. Izvedičar je poslal svoja apostole, da uči in krščijo vse narode. — Pastirski list vsklica: Tjekaj na naslednika sv. Petra, na Leona XIII. obrnimo svoje oči in veselo se pripravimo na slavnostni dan njegovega jubileja! Potem opominja vernike, da skože svojo pokorščino s tem, da dajo pravstvo svoje darove. V tem se bode razvedevala vzhodenost katoliškega misijenja, ako v nadnaravnih detinskih udanosti poklanja svoje darove. Milost božja z vami vsem!

Okle! — V prošlih treh vekih rodilo se je narodu našemu lepo število znamenitih mož, ki so vsestransko delovali na širnem polju kulturnem, toda žal, pozabljeni so danes skoro do celia. Večina teh slovenskih velikanov, tako duhovnikov, kakor posvetnjakov, ki imajo za splošno onikom ogromnih zaslug, ne poznamo dandanes niti po imenu, kaj še po njih delovanju! Da se imena vsa nekaterih teh veljakov otmo popolnej pozabljenosti, namenavata podpisna izdati životopise sto, ali celo več, znamenitih tachil rojakov, ter imata v to svrhu nabranega precej in obširnega gradiva. Delo, ki bi izhajalo v nedoločenih rokih, v zvezkih, 4 tiskane pole obsezojcih, — prvi nekako o velikej noči, — dicide bi tudi pojedine slike. Cena zvezku, ki bi bila plačati precej po vsprejem prvega in vsacega slednjega sponča bila bi, s poštnino vred: 35 kr. Delo izide le ako se javi vsaj toliko naročnikov, da se pokrije tiskovni stroški. Zatorej najljudnejše pozivljava razumuščvo slovensko, i knjižnico župnijske, šolske in učiteljske, da se izvole v obilnem številu naročiti na to delo, ter javiti se v to z dopisnico pod naslovom: Fran Podkrajšek, pošta Sava (Dolenjsko).

Fridolin Kacič. — Fran Podkrajšek.

Veselim srcem pozdravljamo rodoljubno res plemenito naravo. Rodoljubima gospodoma pisateljem želimo prav obilo točnih naročnikov na to delo.

Nesreča. — Iz Bruka na Štajerskem nam poroča naš naročnik: Dan 24. t. m. peljal je N. Hirschvogel božično drevo za tombolo, ki se je hnebla vrstil 26. t. m. Pri železničnem tihu je bila cesta že zaprta, a on vkljub temu s silo šel naprej. Toda vlak je prihitel ter usmrtil v hipu moža in konja. Nesrečne je bil oženjen se le par mesecev.

Lakota v Dalmaciji. — V nekaterih krajih v Dalmaciji je vsled slabe letine veliko pomakanjanje in utegne nastati lakota, ako država ne bode pomagala. Najboljša pomoč bednemu prebivalstvu bi bila, če bi se takoj začela graditi cesta iz Krupa v Gračac, pri kateri zgradbi bi ljudje dobili zasluzka.

Odlikovanje. — Gospod Gabrijel Piccoli, lekar inčičar v Ljubljani, dobro znan po svojih izbornih izdelkih, dobil je na mednarodni razstavi v Bruselu zlatoto svinčnik za razstavljene izdelke: Želodčna tintura, sirup iz malin, anisette ekselsior in kurakao natural. — Častitamo za to lepo odlikovanje. Priporočamo te njegove izdelke.

Ljudsko blagostanje, zlasti pa skrb za cloveško zdravje, je veselo znamenje se danega časa. Takó štejemo celo vrsto člankov.

velkoljubnih dobrotnikov, katerim stoji na čelu župnik Seb. Kneipp. Brez strahu moremo reči, da jo imé tega vrlega, plemenitega in usebičnega moža, kakor tudi njegova prizadevanje za splošni blagor, znano vsakemu količkaj omikanemu človeku. Venčar njegova prizadevanja le s težavo premagujejo stare navade. Poglejmo n. pr. njegov nasvet, da bi dosedanja primesila k pravi kavi zameli z okusno sladko kavo. Vsakdo poreče, da ta misel je izborna, a kakó malo njih ta nasvet uboga! V novejšem času, od kar tvrdka Katrine izdeluje v svojih tovarnah skrbno pripravljeno sladno kavo z okusom prave kave, raste poraba od due do due; toda še daleč smo do tega, da bi se vsi hoteli prepričati o izborni vrednosti tega kavinega primesila, kar je vendar v kripti tistih, ki uživajo kavo. Potrebno je, da se to ljude živilo vedno in vedno zopet priporoča.

Neva Železnica iz Soluna v Manastir. — Te dni se je odpril prvi del te nove železnice, namreč 97 kilometrov dolga proga iz Soluna v Vartikop. Ker je svet naprej užel gorat, bodo se vsa železnica mogla izdati še v poldrugem letu in izročiti prometu. Ker se v kraju, preko katerih vodi nova železnica, tako rodoviti vodilni konjaki.

Odsek za silo v Hamburgu na tak način zahvaljuje imenovano tovarno za dočakano človekoljubnost: "Usoda, ki ji načne rodno mesto posetila v oblini meri, zadele učaravo najbolj ubožec. Vi ste zategadel vršili dvojno dobro delo, ko ste nam poslali 200 steklenic konjaka za našo ubožec. Sprejmite zategadel našo najprečnejšo zahvalo za ta pripoznati dobril in zaroždravljajoči konjek z željo, da bi vaša lepa Ogerska bila varna pred nevrečno kolerico."

H. Volarič, učitelj v Devinu na Goriškem.

M. VALENTINČIČ

naslednik A. Riedla

v Gorici, za Mesnicami (Morelli) 9 izdeluje reči iz srebra in brona, cerkevno opravo, svečnike, stolice, ostensorije, kerike itd. itd. Popravlja stare oprave s srebrom in pozlačenjem na ognju; izdeluje tudi kakor nekoli strelovode vse po najnižjih cenah.

Franc Bensa,

v Ozki ulici (Via stretta) št.

